משנה · מחברי זמננו · שערי תורת בבל · סדר טהרות

שערי תורת בבל על משנה מקואות

רבי זאב וולף רבינוביץ'

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שערי תורת בבל על משנה מקואות

רבי זאב וולף רבינוביץ'

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שערי-תורת-בבל-על-משנה-מקואות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ה 4
משנה ז 4
פרק ב 4
משנה ג 4
פרק ג 4
משנה ג 4
משנה ד 5
פרק ד 5
משנה ד 5
פרק ו 5
משנה ח 5
משנה ט 5
משנה י 6
פרק ז 6
משנה ז 6
פרק ח 6
משנה ד 6
פרק ט 6
משנה ד 6

פרק א

משנה ה

(פ"א מ"ה ר"ש) **ד"ה תניא בתוספתא וכו' מקוה שהיה מחזיק מ' סאה ובתוכו י"ט סאה ונפל לתוכו פחות מג' לוגין מים שאובין טמאין כיון שנפל לתוכו כ"א סאה של מימי גשמים טהורין מפני שרבו.**—הנה למטה העתיק מן התוספתא: "מקוה שיש בו מ' סאה חסר קורטוב ונפל לתוכו וכו' פחות מג' לוגין אפי' כולן טמאין כיון שנפל לתוכו קורטוב אחד של מימי גשמים טהורין". והרי מבואר דאף שלא רבו מ"מ טהורין, מאחר שיש בו מ' סאה מים כשרים. לפיכך צ"ל דגם ברישא כאן מאחר שבס"ה יש בו מ' סאה אין צורך ברבייה, ולמשל בעלמא נקטיה; וה"ה אם נפל לתוכו רק עשרים סאה טהורים מפני שרבו. ואולי יש להגיה כן בתוספתא.

משנה ז

(פ"א מ"ז ר"ש) **ד"ה טובלין וכו' ואסמכתא בעלמא היא וכו'**.—עי' ריב"ש סי' רצ"ד, שהביא זה בשם "השר מקוצי", אבל כפי הנודע אינו אלא "השר משנץ". וכן גם מ"ש הר"ש לקמן פ"ה מ"ב מובא שם בסוף הסימן בשם "השר מקוצי" (ע"ש).

פרק ב

משנה ג

(פ"ב מ"ג ר"ש) **ד"ה שאין לו וכו' אי כולו שאוב דרבנן הוה לנו לטהר מספק וכו'**.—אין משם ראיה דהא אם טבל בשאובין נטמא משום בא בשאובין כמבואר בר"ש מ"ב ובפ"ג מ"ד. ועי' מ"ש שם.

פרק ג

משנה ג

(פ"ג מ"ג ר"ש) **ד"ה וחכמים פוסלין קסברי דג' כלים מצטרפין וכו'**.—נראה דבכסות וצרצור אף אם מטיל מעשרה מקומות פוסלים חכמים, שהרי כולם נופלים מכלי אחד, מכסות אחת או מצרצור אחד, ולשון המשנה "ממקומות הרבה" מורה כן, דמשמע אפי' ממאה מקומות. וכן משמע מדברי הרמב"ם בהל' מקואות פ"ה ה"א וה"ב ושו"ע יו"ד סי' רא סעיף טו.

משנה ד

(פ"ג מ"ד ר"ש) **ד"ה בא ראשו ורובו וכו' שלא גזרו עליו אלא בנפילה אבל בביאה לא.** —לא משמע כן לעיל (פ"ב מ"ב) וכן מלשון התוספתא פ"ב (מובא בר"ש שם), אלא אפי' טהור שירד להקר ובא ראשו ורובו במים שאובין נטמא. וכ"ה דעת הרמב"ם (הל' אבות הטומאה רפ"ט) והרא"ש בפרה (פי"א מ"ג) כ"ש שם. והא דנקט כאן "וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובין" הוא משום רישא "בעל קרי החולה שנפלו עליו ט' קבין מים", דאי לא תני בסיפא "וטהור", יש לטעות דעל בעל קרי דרישא הוא מוסב, ומשום דכאן יש צורך לשנות "וטהור" נקיט נמי בסוף זבים "וטהור". וכעין זה בתוי"ט פרה פ"ה מ"ה ד"ה שאין. ועי' מ"ש בתמורה כח ב.

פרק ד

משנה ד

(פ"ד מ"ד ר"ש) **לא שיתערבו בחצר ואח"כ ירדו למקוה וכו'**.—מלשון התוספתא משמע, שמערבן בגג. וכ"כ הרמב"ם בפירושו כאן, כי לתוספתא צריך עירוב חוץ למקוה, וכ"כ בפי' הרא"ש, ודלא כשיטת בבלי תמורה. ועי' מ"ש ביומא מג ב.

פרק ו

משנה ח

(פ"ו מ"ח ר"ש) **ד"ה מכאן כלומר וכו' וצריך לדקדק מאי שנא.**—נראה בטעם הדבר שברישא הרי הוא צריך לסילון ארוך. ומשום שרכובה ארוכה לא שכיחא לפיכך תני "סילון של עצם ועץ וזכוכית". ומאחר שהסילון ארוך הרבה לכן יקרה שיכפף הסילון באמצעו מפני כובדו, והמים אינם חודרים שם ומבטל את השקתו. אבל אם היו המקואות סמוכים זה לזה הרי הוא יכול לעשות השקתו בג' רכובות קטנות, ומפני קוטנן אינן נכפפין באמצען.

משנה ט

(פ"י מ"ט ר"ש) **ד"ה לשתי. מצד זה לצד זה: לערב. מלמעלה למטה.**—אבל בפיה"מ להרמב"ם כתב להיפך. וכ"ה בערוך ע' שתי ב', וכן מוכח בעירובין טז ב. וכן עיקר, כדמוכח בתוספתא אהלות פ"ז (והעתיקה הר"ש שם פ"ו מ"ג ועי' שם בר"ש שפירש כהרמב"ם).

משנה י

(פ"ו מ"י ר"ש) **ד"ה וטהור בעלייתו וכו' אבל האי אביק מחובר הוא וכו'**.—הוא דחוק כמובן. לכן נראה דלאו אירישא במת במרחץ קאי, אלא שהוא ענין בפני עצמו, שהנוגע באביק טמא מפני שטמאי מתים טובלים במקוה, והם נוגעים באביק לפני שטובלים את כל גופם במים והם מטמאים את האביק טומאת שבעה, וכל הנוגע בו נטמא.

פרק ז

משנה ז

(פ"ז מ"ז ר"ש) **ד"ה בטיט העבה שאינו נרוק ואין מטבילין בו**.—פי' שאין טיט זה מצטרף למ' סאה ושיהיו מותרים לטבול בטיט כדין טיט הנרוק לר' יהושע (לעיל ספ"ב).

פרק ח

משנה ד

(פ"ח מ"ד ר"ש) **ד"ה לכשיטיל וכו' וצריך לדקדק שלא יקשה לשמואל מהנך דלעיל וכו'**.—עי' מ"ש ליישב זה בנדה (מג א).

פרק ט

משנה ד

(פ"ט מ"ד ר"ש) **ד"ה תניא בתוספתא וכו' ושאר כל השרפין בין לחין בין יבשין חוצצין וכו'**.—הגר"א הגיה: "בין לחין בין יבשין אין חוצצין". ואולי טעמו בזה דלגירסא שלפנינו איפכא מיבעיא ליה "בין יבשין בין לחין", שדרך לשנות את הפשוט תחלה (עי' תוס' סוכה כ ע"א ד"ה אחת). שוב מצאנו בה"ג הל' נדה שהעתיק לשון התוספתא כנוסח שלפנינו, ומסיים עלה "אמר שמואל כל שרפי אילנות הרי אלו חוצצין". ואף שלא נודע לנו המקור, שממנו מפכה מאמר זה; אבל רואים אנו שהעיקר כגירסא הישנה.